Jaarverslag 2025

Commissie van Toezicht op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten

Jaarverslag

2025

Commissie van Toezicht
op de Inlichtingen- en
Veiligheidsdiensten

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag van de Commissie van Toezicht op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (CTIVD) over 2025. Het was een dynamisch jaar voor de organisatie. Het jaar waarin nieuwe commissieleden aantraden bij zowel de afdeling toezicht als de afdeling klachtbehandeling. Het jaar waarin we een nieuwe secretaris-directeur en veel nieuwe stafleden hebben mogen verwelkomen. En het jaar waarin het toezicht op de uitvoering van de 'Tijdelijke wet onderzoeken AIVD en MIVD naar landen met een offensief cyberprogramma, bulkdatasets en overige specifieke voorzieningen' is gecompleteerd en we een nieuwe (tijdelijke) huisvestingslocatie in gebruik hebben genomen. En dat alles terwijl "de winkel openbleef".

In zowel geopolitiek als binnenlands-politiek opzicht was 2025 een bewogen jaar. Internationaal liepen de spanningen verder op met groeiende geopolitieke onzekerheid en een toename aan hybride, militaire en terroristische dreigingen. Sommigen spreken over een wereldorde die herschreven wordt. Deze ontwikkelingen gaan in 2026 verder.

Op dit moment wordt de Wiv 2017 herzien. Deze herziening vindt plaats binnen de geschetste context en dient toekomstbestendig te zijn. Het nieuwe kabinet stelt in het coalitieakkoord 'Aan de slag' van 30 januari jl. dat dit proces om tot een nieuwe wet te komen, zal worden versneld. Dit vanwege de noodzaak dat Nederland moet worden verdedigd tegen een veelheid aan bedreigingen van onze nationale veiligheid.

Het weerbaarder maken van onze samenleving is in het huidige tijdsgewricht een belangrijke opgave. Hierbij moeten we niet vergeten wát we willen beschermen: onze democratische rechtsstaat. Het is zaak dat de democratische rechtsorde niet zelf in de gevarenzone komt.

De missie van de CTIVD is het bewaken van de balans tussen de bescherming van onze nationale veiligheid en de bescherming van fundamentele rechten. Daarbij is het van belang, ook bij de herziening van de wet, het evenwicht te bewaren tussen enerzijds de bevoegdheden van de diensten en anderzijds de interne en externe democratische waarborgen.

Bij de herziening van de Wiv 2017 wil het kabinet een meer flexibel en wendbaar optreden van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten mogelijk maken. Juist dan is het zaak dat democratische en rechtsstatelijke waarborgen een solide en adequaat fundament krijgen in de nieuwe wet. Dit is cruciaal voor het maatschappelijk vertrouwen in de diensten bij het inzetten van hun vergaande bevoegdheden.

Waaraan denken we bij deze waarborgen? Allereerst aan internationaalrechtelijke verplichtingen zoals het nakomen van internationale verdragen en afspraken en jurisprudentie. Ook politieke waarborgen zijn van belang, zoals de rol en betrokkenheid van de politiek verantwoordelijke ministers, de Vaste Kamercommissies en de CIVD. Verder betekenen goede waarborgen ook dat interne werkwijzen (vastleggen en naleven van procedures) en intern toezicht bij de diensten, o.a. door versterkte compliance, een plek moeten krijgen in de nieuwe wet. En ten slotte dient de wet een sterke basis te bieden voor extern toezicht. Het beoogde College van Toetsing en Toezicht, waartoe in het regeerakkoord is besloten, moet toereikend en flexibel

worden ingericht, zowel met betrekking tot mensen en middelen als met voldoende slagkracht en bevoegdheden.

De CTIVD vindt het belangrijk dat het maatschappelijk debat over de herziening van de Wiv 2017 breed plaats gaat vinden en zal daar actief aan bijdragen.

Dit jaarverslag geeft een overzicht van alle activiteiten van de CTIVD in 2025. Ik ben trots op het vele werk dat afgelopen jaar is verzet. Met dit jaarverslag leggen we ook publiekelijk verantwoording af om ons werk inzichtelijk te maken. In ons toezicht is het onze ambitie om wezenlijk bij te dragen aan het vertrouwen van de samenleving dat de diensten de wet naleven en geen misbruik maken van hun bevoegdheden. Daartoe gebruiken we de interventies die het meest effectief zijn gelet op de omstandigheden. Deze interventies variëren van rapporten en andere formele interventies tot en met meer informele methodes zoals het vroegtijdig in dialoog aandacht vragen voor zorgpunten.

We hebben onze Kenniskring nieuw leven ingeblazen. De afdeling klachtbehandeling is na een periode van onderbezetting weer op sterkte. Verder hebben we samen met de Toetsingscommissie Inzet Bevoegdheden (TIB), veel aandacht besteed aan onze adviesfunctie met betrekking tot de herziening van de Wiv en hebben we nationaal en internationaal de samenwerking met onze partners kunnen verdiepen.

Ik heb veel waardering voor mijn mede commissieleden en voor de leden van de staf die dit alles hebben gerealiseerd. Samen gaan we door met de uitvoering van onze missie: het bewaken van de balans tussen nationale veiligheid en de fundamentele rechten.

Hugo Hillenaar
Voorzitter CTIVD

Inhoud

Voorwoord 2

1 Inleiding 9

2 Activiteiten afdeling toezicht 11

2.1 Wat doet en mag de afdeling toezicht? 11

2.2 Diepteonderzoeken en toezichtrapporten 13
2.2.1 Toezichtrapport nr. 80: handelen AIVD ten aanzien van dhr. Nissi 14
2.2.2 Toezichtrapporten nrs. 81 en 82: handelen diensten in relatie tot verdenking van lekken staatsgeheimen NCTV-medewerkers 14
2.2.3 Lopend diepteonderzoek: de verwerking van bulkdatasets door de diensten 15

2.3 Monitoringsonderzoek naar zorgplicht mentaal welzijn agenten en toezichtbrieven 15

2.4 Verkennende onderzoeken en toezichtrapporten 16
2.4.1 Publicatie: handelen AIVD en MIVD gericht op critici van en protest tegen coronabeleid 17
2.4.2 Lopend onderzoek: naar de inzet van hackbevoegdheid onder de Wiv 2017 en de Tijdelijke wet 17
2.4.3 Aankondiging: gebruik AI en GDA 18

2.5 Doorlopend toezicht 18
2.5.1 Doorlopende onderzoeken 18
2.5.2 Doorlopend toezicht op meldingen 20
2.5.3 Doorlopend toezicht op de Tijdelijke wet 21

2.6 Informatiedossiers en zorgbrieven 21
2.6.1 Zorgbrief ontbreken grondslag publiek-private samenwerking diensten 21
2.6.2 Zorgbrief activiteiten AIVD over criminele ondermijning 22
2.6.3 Gezamenlijke zorgbrief over onverwijlde spoed in artikel 37 Wiv 2017 23

3 Activiteiten afdeling klachtbehandeling 25

3.1 Behandeling van klachten en meldingen van misstanden 25

3.2 Klachten behandeld door de afdeling klachtbehandeling 25

3.3 Overzicht klachten ontvangen 26

3.4 Trends 27

3.5 Eerste reeks meldingen van vermoedens van misstanden 27

3.6 Overige activiteiten 28

4 Nieuwe wetgeving 31

4.1 Belang om als toezichthouder te adviseren over nieuwe wetgeving 31

4.2 Tijdelijke wet: Invoeringstoets 31

4.3 Herziening Wiv 2017: Naar één toezichthouder 32

5 Nationale contacten en samenwerking 35

5.1 Belang van nationale contacten en samenwerking 35

5.2 Nationale gesprekspartners in het veiligheidsdomein 35
5.2.1 Bewaken rechtseenheid en samenwerking met de TIB 35
5.2.2 Overleg met het parlement en de CIVD 36
5.2.3 Overleg met de Algemene Rekenkamer 36

5.3 Contacten in het bredere toezichtdomein 36

5.4 Reflectie uit wetenschap, maatschappij en belangenorganisaties 37
5.4.1 Kenniskring 37
5.4.2 Maatschappelijk en wetenschappelijk veld 37

6 Internationale samenwerking 39

6.1 Belang en noodzaak van samenwerking tussen toezichthouders 39

6.2 Deelname CTIVD aan internationale werkgroepen 40

6.3 Bilaterale contacten 40

6.4 Internationale conferenties 41

7 Organisatorische ontwikkeling en huisvesting 43

7.1 Organisatiestructuur 43

7.2 Wie zijn wij? 43

7.3 Uitbreiding staf en huisvesting 44

7.4 Facilitaire ontwikkeling en professionalisering 44

1

Inleiding

"De Commissie van Toezicht op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (CTIVD) bewaakt de balans tussen de belangen van nationale veiligheid en de bescherming van fundamentele rechten."

De **CTIVD** is een onafhankelijke en publieke toezichthouder op de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (**AIVD**) en de Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (**MIVD**). Met haar toezicht beoogt de CTIVD bij te dragen aan het beschermen van collectieve waarden en publieke belangen in het nationale veiligheidsdomein op een manier die bijdraagt aan de legitimiteit van de diensten en die vertrouwen wekt bij de samenleving. De CTIVD voert haar toezicht uit met de middelen die zijn verankerd in wetgeving en met in achtneming van de geldende internationale kaders.

De CTIVD bestaat uit twee afdelingen; de afdeling toezicht en de afdeling klachtbehandeling.

Ieder jaar publiceert de CTIVD voor 1 mei haar jaarverslag. Zij biedt dit aan het parlement en de betrokken ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (**BZK**) en van **Defensie** aan. Het jaarverslag vormt een verantwoording en overzicht van de werkzaamheden en publicaties van de CTIVD. Het merendeel is reeds gepubliceerd op de website van de CTIVD (**www.ctivd.nl**). Het jaarverslag is volledig openbaar, wordt vertaald in het Engels en wordt beschikbaar gesteld op de website van de CTIVD.

Leeswijzer
Dit jaarverslag gaat achtereenvolgens in op de volgende onderwerpen.

- In **hoofdstuk 2** staat welke activiteiten de afdeling toezicht van de CTIVD in 2025 heeft verricht.
- In **hoofdstuk 3** staat welke activiteiten de afdeling klachtbehandeling van de CTIVD in 2025 heeft verricht. In dit hoofdstuk is bijzondere aandacht voor meldingen van vermoedens van misstanden door (voormalige) medewerkers van de AIVD of de MIVD.
- **Hoofdstuk 4** gaat specifiek over het traject van de herziening van de Wiv 2017 en de adviesfunctie van de CTIVD in dit proces. Ook heeft de CTIVD eind 2025 bijgedragen aan de Invoeringstoets Tijdelijke wet, een tussentijdse evaluatie van deze wet.
- **Hoofdstuk 5** gaat in op de overleggen en contacten met andere nationale instanties, zoals met de Toetsingscommissie Inzet Bevoegdheden (**TIB**).
- **Hoofdstuk 6** geeft inzicht in de samenwerking van de CTIVD met buitenlandse toezichthouders op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten.
- Tot slot beschrijft **hoofdstuk 7** de ontwikkeling van de organisatie van de CTIVD in 2025.

2

Activiteiten afdeling toezicht

2.1 Wat doet en mag de afdeling toezicht?

Toezicht op rechtmatigheid handelen

De afdeling toezicht van de CTIVD houdt toezicht op de rechtmatigheid van het handelen van de diensten bij de uitvoering van drie wetten: de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (Wiv 2017), de Wet veiligheidsonderzoeken (Wvo) en de Tijdelijke wet onderzoeken AIVD en MIVD naar landen met een offensief cyberprogramma, bulkdatasets en overige specifieke voorzieningen (Tijdelijke wet). Het gaat uitdrukkelijk niet over de doelmatigheid van het werk van de diensten. Dat is belegd bij andere instanties naast de ministers, zoals het parlement en de Algemene Rekenkamer.

Het doel van ons toezicht is het bewaken van een juiste balans tussen bescherming van de nationale veiligheid en bescherming van de rechten van burgers. De balans tussen deze belangen is geen automatisch gegeven. De AIVD en de MIVD hebben verstrekkende bevoegdheden waarmee zij ook vergaande inbreuken kunnen maken op de rechten van burgers. Tegelijkertijd is de inzet van de diensten noodzakelijk voor een goede taakuitvoering van de diensten in het belang van de nationale veiligheid die ook recht doet aan de huidige geopolitieke dreigingen. De CTIVD houdt in de gaten of de diensten bij hun activiteiten binnen de grenzen van de wet blijven en of er een juiste balans bestaat tussen de genoemde belangen.

Bij het invullen van de wettelijke taken beperkt de CTIVD zich niet tot het beoordelen van de rechtmatigheid van het handelen van de diensten. Het toezicht richt zich ook in brede zin op het identificeren en beoordelen van risico's op onrechtmatigheden die zich kunnen voordoen binnen het toezichtdomein. Juist door in een vroegtijdig stadium te interveniëren en preventief op te treden om risico's te voorkomen of tijdig te adresseren. Hierbij wordt toe gezien op de manier waarop de diensten die risico's minimaliseren. Daarnaast richt het toezicht zich op het bevorderen van normconform gedrag (opvolging van wetten en regelgeving), door toe te zien op maatregelen, processen en cultuuraspecten bij de diensten.

Onafhankelijke toezichthouder

De CTIVD is onafhankelijk in haar besluit- en oordeelsvorming. Zij bepaalt zelf hoe zij het toezicht vormgeeft en welke keuzes en prioriteiten zij stelt. Dit doet zij onder meer risico-gestuurd. De afdeling toezicht analyseert steeds wat de grootste risico's zijn in het handelen van de diensten. Hierbij heeft zij ook oog voor toekomstige ontwikkelingen. Bij haar prioritering en keuzes betrekt de CTIVD tevens de maatschappelijke context waarin de diensten opereren. De Eerste en/of Tweede Kamer kan de CTIVD verzoeken een onderzoek uit te voeren. Daar hoeft de CTIVD geen opvolging aan te geven, maar in de regel gebeurt dit wel.

Toezichtprotocol

De afdeling toezicht heeft in 2025 haar toezichtprotocol geüpdatet. Dit zal in 2026 worden gepubliceerd. Met dit toezichtprotocol biedt de CTIVD publiekelijk inzicht in de manier waarop zij invulling geeft aan haar toezichthoudende taak. Daarin staat onder andere de instrumentenkoffer die de afdeling tot haar beschikking heeft, maar ook bijvoorbeeld de visie op de beginselen van goed toezicht. De keuze voor een toezichtinstrument is afhankelijk van de aard en het doel van de diverse toezichtactiviteiten. Zo is de CTIVD de afgelopen jaren steeds meer gaan investeren in de dialoog met de diensten. Juist ook om in een vroeg stadium mogelijke risico's op onrechtmatigheden aan de orde te kunnen stellen.

Bevoegdheden

De CTIVD heeft diverse (vergaande) wettelijke bevoegdheden waarmee zij toezicht kan houden op de taakuitvoering van de diensten. Deze bevoegdheden gelden overigens zowel voor de afdeling toezicht als voor de afdeling klachtbehandeling. Zo heeft de CTIVD directe toegang tot alle relevante informatie en systemen van de diensten. De medewerkers van de diensten zijn bovendien verplicht de vragen van de CTIVD te beantwoorden. Eventueel kunnen medewerkers onder ede worden gehoord. Daarnaast mag de CTIVD alle plaatsen betreden (voor een woning is toestemming nodig van de bewoner) en kan zij werkzaamheden opdragen aan deskundigen als zij dat noodzakelijk acht voor een goede uitvoering van haar werkzaamheden.

Werkrelatie met de diensten

De CTIVD onderhoudt vanuit haar rol als toezichthouder werkrelaties met de AIVD en de MIVD en met de ministeries. Dit vindt plaats in het kader van onderzoeken of toezichtactiviteiten, maar ook zijn er periodieke overleggen. De diensten en de CTIVD treden met elkaar in dialoog over nieuwe ontwikkelingen bij de diensten. Doel ervan is de CTIVD in staat te stellen haar standpunten kenbaar te maken met het oog op het voorkomen van risico's op onrechtmatig handelen.

Ook draagt de CTIVD bij aan de inwerkprogramma's voor nieuwe medewerkers en aan de opleiding van bewerkers en acquisiteurs bij de diensten. Daarbij geeft de CTIVD een toelichting op haar rol, verantwoordelijkheden en activiteiten als toezichthouder. Omgekeerd geven de diensten presentaties over nieuwe ontwikkelingen aan de CTIVD. Het domein van de beide diensten wordt gekenmerkt door een hoge dynamiek.

Tijdens onderzoeken stelt de afdeling toezicht de diensten en departementen in de gelegenheid te reageren op de feitelijke bevindingen (hoor en wederhoor) en aan te geven of de concept-rapportages staatsgeheime informatie bevatten die niet openbaar mag worden. Enige tijd na de publicatie van een toezichtrapport of -brief verzoekt de afdeling toezicht de dienst(en) en/of de betrokken minister(s) de CTIVD te laten weten hoe de overgenomen aanbevelingen zijn opgevolgd. Waar dit tot vragen of onduidelijkheden leidt, gaat de CTIVD nader in gesprek of verricht zij aanvullend onderzoek. Zo nodig stelt zij de minister(s) op de hoogte in welke zin de implementatie van aanbevelingen verbetering behoeft.

Onderzoeken

De procedure voor het verrichten van onderzoeken is geregeld in de Wiv 2017. Zo is de CTIVD gehouden het onderzoek aan te kondigen aan de verantwoordelijke minister(s) en aan de Eerste en Tweede Kamer. Ook schrijft de wet voor dat de bevindingen en conclusies in een openbare rapportage worden gepubliceerd, tenzij staatsgeheime informatie hieraan in de weg staat.

Een onderzoek kan een bepaalde looptijd hebben of gedurende langere tijd plaatsvinden. Het onderzoek wordt met behulp van diverse methoden uitgevoerd. Zo kijkt de afdeling toezicht vaak in de systemen van de diensten, bijvoorbeeld naar beleid, vastgelegde communicatie of overige documentatie. Ook voert de afdeling regelmatig gesprekken met medewerkers van de diensten ter duiding van de in de systemen gevonden informatie. Tijdens het onderzoek past de afdeling op verschillende momenten hoor en wederhoor toe. In ieder geval krijgt de betrokken minister de gelegenheid te reageren voor vaststelling van het rapport. De afdeling publiceert het rapport met de beleidsreactie op de CTIVD-website.

Publicaties

De toezichtactiviteiten resulteren vaak in publicaties. In 2025 waren dit toezichtrapporten, toezichtbrieven en zorgbrieven. Welke vorm van rapporteren wordt gekozen, bijvoorbeeld een rapport- of een briefvorm, hangt onder meer af van de omvang. De Wiv 2017 regelt dat de afdeling toezicht zoveel mogelijk in de openbaarheid rapporteert over haar bevindingen en oordelen. Waar dat niet kan, worden de ministers en het parlement (de Commissie voor de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (CIVD) van de Tweede Kamer, ook wel de commissie Stiekem genoemd) vertrouwelijk op de hoogte gesteld. Waar een toezichtactiviteit in 2025 tot een publicatie, al dan niet vertrouwelijk, heeft geleid, wordt in dit hoofdstuk nader toegelicht.

De CTIVD geeft ook gevraagd en ongevraagd advies over kwesties die de diensten betreffen, zoals over nieuwe wetgeving, bijvoorbeeld de herziening van de Wiv. Dit komt aan de orde in **hoofdstuk 4**. Ook onderhoudt de afdeling contacten op nationaal niveau met verschillende partijen en op internationaal niveau met andere toezichthouders. Deze activiteiten komen in de **hoofdstukken 5** en **6** van dit jaarverslag aan de orde en worden daarom in dit hoofdstuk verder niet besproken.

2.2 Diepteonderzoeken en toezichtrapporten

Van oudsher voert de CTIVD diepteonderzoeken uit. Hierbij wordt ‘diepgaand’ onderzoek verricht naar de rechtmatigheid van bepaalde activiteiten van de AIVD en de MIVD.

In 2025 heeft de afdeling twee diepteonderzoeken afgerond. Hierover zijn drie toezichtrapporten opgesteld: nrs. 80, 81 en 82. Daarnaast zijn twee diepteonderzoeken, waar de CTIVD al eerder mee was begonnen, in 2025 voortgezet en is één nieuw diepteonderzoek gestart.

2.2.1 Toezichtrapport nr. 80: handelen AIVD ten aanzien van dhr. Nissi

Vastgesteld 5 juni 2025. Niet gepubliceerd; rapport vertrouwelijk medegedeeld aan CIVD.

Toezichtrapport nr. 80 betreft het onderzoek naar bepaalde aspecten van het handelen van de AIVD ten aanzien van dhr. Nissi. Dit onderzoek vond plaats op verzoek van de CIVD. Dit onderzoek is al gemeld in voorgaande jaarverslagen. De bevindingen en conclusies zijn gedeeld met de CIVD. De CTIVD heeft deze op verzoek van de CIVD daar ook mondeling toegelicht. Vanwege het staatsgeheime karakter is dit rapport niet openbaar.

2.2.2 Toezichtrapporten nrs. 81 en 82: handelen diensten in relatie tot verdenking van lekken staatsgeheimen NCTV-medewerkers

Vastgesteld op 14 oktober 2025. Gepubliceerd op 13 november 2025.

Op 26 oktober 2023 werden twee personen aangehouden op verdenking van het bezitten en naar buiten brengen van staatsgeheime informatie, waartoe zij de beschikking hadden in het kader van hun werkzaamheden voor de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV). De CTIVD zag aanleiding onderzoek te doen naar het handelen van de AIVD en de MIVD in relatie tot de verdenking van het lekken van staatsgeheimen door medewerkers van de NCTV. Dit heeft geresulteerd in de **toezichtrapporten nrs. 81 (AIVD) en 82 (MIVD)**.

Rapport nr. 81 over de AIVD

Toezichtrapport nr. 81 bevat het onderzoek naar de rechtmatigheid van de uitvoering van de veiligheidsonderzoeken naar de betrokken medewerkers van de NCTV, de invulling van de zorgplicht voor de geheimhouding van gegevens en de uitvoering van de *National Security Authority* (NSA)-taak bij/van de AIVD. Uit het onderzoek blijkt dat de AIVD op onderdelen onvoldoende invulling heeft gegeven aan de uitvoering van zijn taken en daardoor onzorgvuldig of onrechtmatig heeft gehandeld. Overkoepelend wordt gesteld dat de taken beter kunnen worden vervuld wanneer in de processen doorlopend aandacht zou zijn voor informatie-uitwisseling tussen verschillende organisatieonderdelen. Uiteraard is compartimentering van belang, maar dit moet niet in de weg staan aan een goede taakuitvoering.

De CTIVD heeft **drie onrechtmatigheden** vastgesteld. **Ten eerste** heeft de AIVD mondeling persoonsgegevens gedeeld met de NCTV vanuit het managementkader, terwijl dat volgens de CTIVD niet past binnen het gesloten stelsel van gegevensverstrekking van de Wiv 2017. **Ten tweede** is pas na vier jaar vastgelegd dat persoonsgegevens zijn gedeeld. **Ten derde** heeft de AIVD onrechtmatig gehandeld bij de uitvoering van zijn NSA-taak. Specifiek zag dit erop dat de controle op de naleving van de verlening en verlenging van een bepaald certificaat geen vast onderdeel van de werkwijze was. Dit certificaat was vereist voor medewerkers die toegang hebben tot internationaal gerubriceerde informatie. Het rapport bevat een niet-openbare bijlage vanwege het staatsgeheime karakter van deze bevindingen.

Rapport nr. 82 over de MIVD

In toezichtrapport nr. 82 is het onderzoek naar de zorgplicht voor de geheimhouding van gegevens van de MIVD opgenomen. Hierin zijn geen onrechtmatigheden geconstateerd. Wel heeft de CTIVD **twee onzorgvuldigheden** vastgesteld die verband houden met de zorgplicht van de MIVD voor de geheimhouding van gegevens die daarvoor in aanmerking komen.

Ten eerste moet de MIVD actie ondernemen wanneer er signalen zijn over tekortschietende informatiebeveiliging bij andere instanties of defensieonderdelen waaraan de MIVD gegevens verstrekt. Die signalen waren er niet over de NCTV, maar dat neemt niet weg dat de MIVD eigen beleid behoort te hebben voor het melden van signalen. Bovendien is het onzorgvuldig dat de MIVD gebruikmaakt van een niet-geaccrediteerd systeem dat eigendom en in beheer is van de AIVD.

Ten tweede heeft de MIVD in een aantal gevallen informatie met de NCTV gedeeld waarvan onduidelijk is waarom dat noodzakelijk was. De MIVD behoort bij het delen van inlichtingenproducten steeds de afweging te maken of de beoogde ontvanger de betreffende informatie nodig heeft voor zijn functie of taak. Ook moet de MIVD zorgdragen voor een veilige verzending.

2.2.3 Lopend diepteonderzoek: de verwerking van bulkdatasets door de diensten

Het onderzoek naar de verwerking van bulkdatasets door de diensten is in september 2024 gestart en in 2025 voortgezet. Het komt voort uit het doorlopend onderzoek naar de datahuishouding van de diensten (**zie paragraaf 2.5**).

Bulkdatasets zijn van groot belang voor de taakuitvoering van de diensten. De verwerving en verdere verwerking ervan kunnen wel een grote privacy-inbreuk inhouden voor de personen en organisaties van wie de gegevens in deze sets worden bewaard. Dat komt doordat het omvangrijke verzamelingen gegevens betreft waarbij het merendeel ziet op personen of organisaties die niet in onderzoek zijn en dat ook niet zullen zijn. Daarom vindt de CTIVD het extra belangrijk dat deze gegevens op de juiste wijze en volgens de wettelijke normen worden verwerkt. Hierbij kijkt de CTIVD onder meer naar de inrichting van goede werkprocessen en de correcte uitvoering daarvan.

Naar verwachting wordt het toezichtrapport over dit onderzoek medio 2026 gepubliceerd.

2.3 Monitoringsonderzoek naar zorgplicht mentaal welzijn agenten en toezichtbrieven

Een monitoringsonderzoek is erop gericht bepaalde activiteiten van de dienst(en) te volgen en te beoordelen, zonder zelf als CTIVD het onderzoek uit te voeren. De afdeling toezicht heeft voor dit instrument gekozen bij het onderzoek naar de invulling van de zorgplicht voor agenten van de diensten vanwege de eigen onderzoeken van de AIVD en de MIVD die reeds liepen.

De diensten hebben een zorgplicht voor de personen die zij inzetten om informatie te verzamelen (agenten). Deze zorgplicht gaat over fysieke veiligheid, maar ook over de psychische belasting. De CTIVD heeft, mede naar aanleiding van het rapport 'Uit het zicht' van de commissie Brouwer uit november 2021, onderzoek gedaan naar de invulling van de zorgplicht door de diensten ten aanzien van het mentaal welzijn van hun agenten. Uit het rapport van de commissie Brouwer bleek dat het welzijn van infiltranten bij de Nationale politie onvoldoende was geborgd.

De CTIVD in 2023 aangekondigd hiernaar een vooronderzoek te verrichten. Uit dit vooronderzoek bleek dat de AIVD zelf al een intern onderzoek en vervolgens een verbeterprogramma had gestart ter verbetering van de operationele veiligheid van agenten, waar het mentaal welzijn van deze personen onderdeel van uitmaakt. De MIVD had geen intern onderzoek gedaan, maar wel waren op verschillende plekken in de organisatie verbetertrajecten in gang gezet die ook raakvlakken hadden met de invulling van deze zorgplicht, maar deze trajecten werden niet centraal gecoördineerd. Op verzoek van de CTIVD heeft de MIVD een brede analyse uitgevoerd naar de wijze waarop de zorgplicht voor het mentale welzijn van agenten binnen de dienst is ingericht. Daarbij sprak de CTIVD de verwachting uit dat, indien er op basis van de analyse verbetermaatregelen werden geïdentificeerd, de MIVD een integraal verbeterprogramma zou opstellen om de zorgplicht voor het mentale welzijn van agenten adequaat en toekomstbestendig vorm te geven. De CTIVD heeft toen besloten de uitvoering van deze programma's bij de beide diensten te monitoren, in plaats van zelf onderzoek te verrichten naar de invulling van de zorgplicht. Deze monitoring had tot doel inzicht te verkrijgen in de wijze waarop de diensten invulling geven aan hun zorgplicht voor het mentaal welzijn van agenten en daarbij, indien nodig, de rechtmatigheid en zorgvuldigheid van het handelen te bevorderen.

Op 12 november 2025 zijn de resultaten in twee **toezichtbrieven (één over de AIVD en één over de MIVD) gepubliceerd**. De ministers van BZK en Defensie hebben de toezichtbrieven met hun beleidsreacties aan het parlement gestuurd (zie **beleidsreactie BZK** en **beleidsreactie Defensie**).

In haar toezichtbrieven concludeerde de CTIVD dat de AIVD en de MIVD voldoen aan de toetsingscriteria die de CTIVD gedurende het monitoringstraject heeft opgesteld. De diensten hebben een gedegen probleemanalyse uitgevoerd. De diensten hebben duidelijke plannen opgesteld. Onderdelen van deze plannen zijn uitgevoerd of in uitvoering, waardoor de door de diensten geconstateerde risico's op onrechtmatigheden zoveel mogelijk zijn of worden weggenomen. Ook hebben de diensten ervoor gezorgd dat de verbeteringen structureel in de organisatie zijn of zullen worden verankerd. Op grond van haar bevindingen heeft de CTIVD het vertrouwen dat de MIVD en de AIVD de nog openstaande verbetermaatregelen oppakken en doorvoeren. De CTIVD heeft het monitoringstraject bij de diensten met deze toezichtbrieven beëindigd. Het onderwerp zorgplicht mentaal welzijn agenten is weer onderdeel van het reguliere overleg van de CTIVD met de AIVD en de MIVD.

2.4 Verkennende onderzoeken en toezichtrapporten

Een verkennend onderzoek dient ter 'verkenning' of nader onderzoek noodzakelijk is voor het uitvoeren van effectief toezicht. In het verkennende onderzoek wordt een beeld verkregen van een bepaald fenomeen, waarna eventueel een ander onderzoek kan worden gestart.

In 2025 heeft de CTIVD aan drie verkennende onderzoeken gewerkt. Eén onderzoek is in 2025 afgerond en het toezichtrapport hierover is begin 2026 gepubliceerd (critici coronabeleid), één onderzoek is in 2025 beëindigd en omgezet naar doorlopend toezicht (hackbevoegdheid) en één onderzoek is gestart (AI en GDA).

2.4.1 Publicatie: handelen AIVD en MIVD gericht op critici van en protest tegen coronabeleid

Vastgesteld op 8 januari 2026. Gepubliceerd op 12 februari 2026.

Op verzoek van de parlementaire enquêtecommissie corona heeft de CTIVD een verkennend onderzoek verricht naar de rechtmatigheid van het handelen van de diensten gericht op critici van het coronabeleid. Inmiddels is dit onderzoek in februari 2026 gepubliceerd als **rapport nr. 83**. De conclusie van de CTIVD was dat er geen aanleiding bestaat om nader onderzoek te doen.

Van maart 2020 tot april 2022 hadden de diensten de opdracht onderzoek te doen naar verschillende vormen van extremisme, waaronder anti-overheidsextremisme. Als afgeleide daarvan konden ook critici op corona onderzocht worden. Deze personen mochten pas onderzocht worden als zij aanleiding gaven tot het ernstige vermoeden dat zij een gevaar vormden voor de nationale veiligheid, de democratische rechtsorde of voor defensiebelangen.

Uit het onderzoek blijkt dat het uiten van kritiek op het coronabeleid op zichzelf geen aanleiding vormde om onderzoek te doen. De CTIVD stelde in haar onderzoek vast dat het alleen uiten van kritiek op coronabeleid voor de AIVD en de MIVD in geen enkel geval reden is geweest onderzoek te doen. De AIVD en de MIVD hebben rechtmatig gehandeld bij de onderzochte personen. Er waren gegronde redenen voor onderzoek van de diensten. In alle gevallen was er sprake van het vereiste vermoeden van gevaar, bijvoorbeeld doordat de gedragingen gericht waren op geweld en/of het zaaien van haat. Begin 2026 is het onderzoeksrapport door de ministers naar de Eerste en Tweede kamer gestuurd.

2.4.2 Lopend onderzoek: naar de inzet van hackbevoegdheid onder de Wiv 2017 en de Tijdelijke wet

Het verkennend onderzoek naar de inzet van de hackbevoegdheid is in 2023 gestart onder meer ter voorbereiding op de inrichting van het bindend doorlopend toezicht van de CTIVD op de inzet van de hackbevoegdheid onder de Tijdelijke wet. De CTIVD houdt onder de Wiv 2017 al toezicht op de uitvoering van de hackbevoegdheid. Dat is in dit verkennende onderzoek ook meegenomen.

Twee onderdelen van de hackbevoegdheid zijn met de inwerkingtreding van de Tijdelijke wet op 1 juli 2024 veranderd. Voor de inzet van de bijzondere bevoegdheid verkennen mag toestemming worden gegeven door het diensthoofd en vervalt de toetsing door de Toetsingscommissie inzet Bevoegdheden (TIIB). Daarvoor in de plaats is het (doorlopend) toezicht van de CTIVD bindend geworden. Hetzelfde geldt voor het beschrijven van technische risico's.

Dit geldt overigens alleen voor (cyber)onderzoeken die onder de reikwijdte van de Tijdelijke wet vallen; voor het overige blijft de Wiv 2017 gelden.

Sinds oktober 2025 houdt de CTIVD ter uitvoering van de Tijdelijke wet toezicht op deze twee onderdelen van de hackbevoegdheid. Het toezicht onder de Wiv 2017 gaat ook door. Het verkennend onderzoek heeft ertoe bijgedragen dat de CTIVD haar doorlopend toezicht onder de Tijdelijke wet goed kon inrichten. Het verkennend onderzoek is in het najaar van 2025 beëindigd en overgegaan in het doorlopende toezicht van de CTIVD.

2.4.3 Aankondiging: gebruik AI en GDA

Eind september 2025 heeft de CTIVD aangekondigd een **verkennend onderzoek** te starten naar het gebruik van *Artificial Intelligence* (AI) en geautomatiseerde data-analyse (GDA) bij de AIVD en de MIVD. Dit onderzoek komt voort uit het doorlopende onderzoek naar de datahuishouding van de AIVD en de MIVD (**zie paragraaf 2.5**). Het doel van het onderzoek is een globaal beeld te creëren van de toepassingen van AI en GDA door de diensten en daarvan een risico-inschatting te maken. Hierbij ligt de focus op risico's voor de rechten en vrijheden van burgers. Met de uitkomsten van het onderzoek kan een weloverwogen besluit worden genomen over eventueel verder onderzoek waarbinnen de rechtmatigheid van het gebruik van AI en GDA beoordeeld kan worden.

2.5 Doorlopend toezicht

Doorlopend toezicht onderscheidt zich van andere vormen van toezicht door het voortdurende karakter. Dit betekent dat een bepaald onderwerp onophoudelijk wordt gemonitord. Het onderzoek heeft een niet van tevoren vastgestelde einddatum en leidt niet noodzakelijk tot een rapport. Tijdens het doorlopend toezicht kan een onderwerp voor bijvoorbeeld een diepteonderzoek of een verkennend onderzoek worden gevonden. Daarnaast heeft deze vorm van toezicht op zichzelf bestaanswaarde, onder andere omdat in den brede gesprekken worden gevoerd met de diensten, bevindingen tussentijds kunnen worden teruggekoppeld en er een preventieve werking van uit gaat, in de zin dat risico's op onrechtmatigheden kunnen worden voorkomen of vroegtijdig geadresseerd.

Doorlopend toezicht bij de CTIVD in 2025 kan worden onderscheiden in drie onderdelen: doorlopende onderzoeken, toezicht op meldingen en toezicht op de Tijdelijke wet.

2.5.1 Doorlopende onderzoeken

Vier thema's waren in 2024 (of eerder) al onder de aandacht bij de CTIVD en werden in 2025 voortgezet. Dat zijn:

- Zorgplicht, risicomanagement en compliance
  Voor het rechtmatig handelen is het van belang dat de diensten in control zijn over hun gegevensverwerking, de kwaliteit van de systemen, de beveiliging van de gegevens en bronbescherming. Dat volgt uit de zorgplichten in de Wiv 2017.

De CTIVD houdt doorlopend toezicht op de wijze waarop de diensten hun interne controlesystemen en -functies (zoals compliance en audit) hebben ingericht. Hierbij streven de diensten naar een effectieve en integrale risicobeheersing, versterking van het risicobewustzijn en de verantwoordelijkheid voor risicomanagement. Dit draagt bij aan het proactief en organisatie breed bevorderen van rechtmatigheid. De mate van volwassenheid kan de CTIVD meenemen in de wijze waarop risicogestuurd toezicht kan worden uitgeoefend.

- Datahuishouding en IT-infrastructuur
  Het betreft een breed onderzoek naar de inrichting van en ontwikkelingen in de (gezamenlijke) datahuishouding en IT-infrastructuur van de AIVD en de MIVD. Dit onderzoek is gestart in september 2023. Onderwerpen die hier onder vallen zijn geautomatiseerde data-analyse (GDA), datareductie (DRS), identity and access management (IA&M), kabelinterceptie, en ontwikkeling en werking van applicaties. Het doel van het onderzoek in deze fase is om de CTIVD te informeren over de ontwikkelingen aangaande de datahuishouding binnen de diensten. De CTIVD heeft elk kwartaal een overleg met de CIO's van de beide diensten om te reflecteren op de voortgang en bevindingen. Over tussentijdse bevindingen kan in het openbaar worden gerapporteerd.
- Meld- en afwegingsproces onbekende kwetsbaarheden
  De AIVD en de MIVD maken bij iedere onbekende kwetsbaarheid een afweging tussen het belang van het (tijdelijk) niet melden van de kwetsbaarheid in het kader van de nationale veiligheid en het belang dat door melden kan worden behartigd. Het uitgangspunt is hierbij 'melden, tenzij...'. De CTIVD houdt doorlopend toezicht op het door de diensten ingerichte afwegingsproces onbekende kwetsbaarheden. Ten behoeve van deze vorm van toezicht is de CTIVD in dialoog met de diensten en wordt tenminste halfjaarlijks door de onderzoeksgroep onbekende kwetsbaarheden van de CTIVD een steekproef verricht in de systemen van de diensten.
- Digitale veiligheid
  De AIVD en de MIVD werken nauw samen op het gebied van digitale veiligheid. De Joint Sigint Cyber Unit speelt daarbij een belangrijke rol. De diensten onderzoeken cyberdreigingen, zoals aanvallen op computersystemen, die uitgaan van statelijke actoren gericht tegen Nederlandse overheden en bedrijven, waarbij het doel is deze dreigingen te herkennen, te duiden en weg te nemen. Hiertoe assisteren de diensten deze organisaties bij de detectie van aanvallen en de eventuele mitigatie daarvan. Dit verloopt op basis van afspraken die worden vastgelegd in convenanten. De CTIVD voert jaarlijks onderzoek uit naar de activiteiten van de diensten in dit kader waarbij bijzondere onderdelen van de staat zijn betrokken. Hierover wordt niet publiek gerapporteerd.

Deze onderzoeken verlopen naar wens en verwachting. Het onderzoek naar datahuishouding en IT-infrastructuur is een goed voorbeeld van de wijze waarop doorlopend toezicht kan leiden tot andere onderzoeken. Het diepteonderzoek naar het gebruik van bulkdatasets (**par. 2.2.3**) en het verkennend onderzoek naar het gebruik van AI en GDA bij de diensten (**par. 2.4.3)** zijn voortgekomen uit dit doorlopende onderzoek.

Nieuw doorlopend onderzoek aangekondigd: naar onderzoeksopdrachtgerichte (OOG)-interceptie

In december 2025 heeft de CTIVD aangekondigd dat zij **doorlopend onderzoek** gaat verrichten naar de inzet van de bijzondere bevoegdheden voor onderzoeksopdrachtgerichte (OOG)-interceptie door de diensten. De afgelopen jaren voerde de CTIVD al op regelmatige basis gesprekken met de diensten over dit onderwerp.

De diensten maken steeds vaker gebruik van deze bevoegdheden. Bij OOG-interceptie worden grote hoeveelheden gegevens en communicatie onderschept waarvan het merendeel personen of organisaties betreft die niet bij de diensten in onderzoek zijn of zullen zijn.

Het onderzoek wordt breed ingestoken: alle verschillende vormen van interceptie (zoals onderscheppen van gegevens via satelliet en kabel) worden onderzocht en in alle fasen van de OOG-keten. Ook wordt naar drie thema's onderzoek gedaan: het filteren van verkregen gegevens in de OOG-keten, de functiescheiding die wordt toegepast voordat gegevens in het inlichtingenproces terechtkomen en een derde onderwerp dat nog wordt geselecteerd.

Gedurende 2025 heeft de afdeling in voorbereiding op de start van het onderzoek al diverse gesprekken met de diensten gevoerd en het dossier gemonitord. De bevindingen van de verschillende onderzoeken en het doorlopend toezicht zullen naar verwachting in 2026 worden gepubliceerd op de website van de CTIVD.

2.5.2 Doorlopend toezicht op meldingen

Er zijn verschillende typen meldingen.

Ten eerste zijn er de **wettelijke meldplichten**. Een voorbeeld daarvan uit de Wiv 2017 is de notificatieverplichting. Dit houdt in dat de betrokken minister in beginsel na vijf jaar moet onderzoeken of personen op wie bepaalde bijzondere bevoegdheden zijn ingezet, hiervan op de hoogte kunnen worden gebracht. Ook in artikel 28/30 Wiv 2017 staat een meldplicht opgenomen voor de inzet van bijzondere bevoegdheden ter ondersteuning van de taakuitvoering. Uit de Tijdelijke regeling verdere verwerking bulkdatasets volgt daarnaast de meldplicht over de toegangsregimes van bulkdatasets. Bovendien bevat de Tijdelijke wet een aantal wettelijke meldplichten van de diensten waar de CTIVD toezicht op houdt. Het gaat ook om meldingen van het diensthoofd van verleende toestemmingen voor het verkennen van een geautomatiseerd werk (art. 4), van de toepassing van de bijschrijfbevoegdheid bij hacken (art. 5), bij de afluisterbevoegdheid (art. 9) en bij opvragen gegevens bij providers (art. 10) en van toestemmingen voor het verstrekken aan buitenlandse inlichtingen- en veiligheidsdiensten van gegevens die zijn verkregen uit het verkennen ten behoeve van onderzoeksopdrachtgerichte interceptie (art. 6 lid 7). En dan gaat het nog om meldingen van de betrokken minister over de vernietiging van een bulkdataset vanwege het aflopen van de bewaartermijn (art. 14b), van de toestemming voor het vaststellen van een nieuwe eindtermijn en van de afwijzing van een aanvraag voor een nieuwe eindtermijn (art. 14ba lid 3 en lid 5).

Daarnaast houdt de CTIVD toezicht op **niet-wettelijke meldplichten**. Deze meldingen zijn gebaseerd op afspraken die de CTIVD heeft gemaakt met de diensten. Het gaat om meldingen die betrekking hebben op de zorgplicht voor geheimhouding, veiligheid en rechtmatige gegevensverwerking. Hierbij kan worden gedacht aan compliance-incidenten.

2.5.3 Doorlopend toezicht op de Tijdelijke wet

Op 1 juli 2024 is de Tijdelijke wet in werking getreden. In het **jaarverslag over 2024** is de Tijdelijke wet uitgebreid aan de orde gekomen. De CTIVD houdt doorlopend toezicht op een aantal onderwerpen uit de Tijdelijke wet.

Sinds de inwerkingtreding van de Tijdelijke wet houdt de CTIVD bindend toezicht op het vaststellen van nieuwe eindtermijnen voor het gebruik van bulkdatasets en toezicht op de verstrekking van ongeëvalueerde gegevens aan inlichtingen- en veiligheidsdiensten van andere landen. Sinds oktober 2025 is ook het bindende doorlopend toezicht gestart op het verkennen en technische risico's van de hackbevoegdheid en op de bijschrijvingen van kenmerken van targets bij hacken, tappen en het opvragen van telecommunicatie bij aanbieders van communicatiediensten.

2.6 Informatiedossiers en zorgbrieven

Met informatiedossiers en zorgbrieven kan sneller en effectiever worden ingesprongen op actuele onderwerpen. In een informatiedossier wordt (soms voor een langere periode) een thematisch onderwerp onderzocht. Met een zorgbrief kan een onderwerp dat volgens de CTIVD aandacht behoeft, snel onder de aandacht worden gebracht van bijvoorbeeld de Tweede kamer en/of vertrouwelijk aan de CIVD.

De CTIVD heeft in 2025 een aantal informatiedossiers voortgezet die al eerder zijn gestart. Hierna staat een overzicht van de stand van zaken in 2025.

In 2025 heeft de afdeling toezicht besloten het informatiedossier over onder meer aspecten van de samenwerking van de AIVD met niet-statelijke actoren te beëindigen. De afdeling toezicht zag geen aanleiding op dat moment meer onderzoek te verrichten. In 2021 heeft de CTIVD al een kader-stellende brief aan de ministers en diensten gestuurd (zie **jaarverslag 2021**). Het onderwerp van samenwerking met niet-statelijke actoren is onderdeel van de herziening van de wet en de CTIVD blijft het in dat verband volgen.

De afdeling toezicht heeft in 2025 aandacht besteed aan het onderwerp van samenwerking van de AIVD en de MIVD met buitenlandse diensten met een verhoogd risicoprofiel. De CTIVD heeft in haar toezicht altijd aandacht gehad voor internationale samenwerking van de diensten. Zij rapporteerde over verschillende aspecten ervan in verschillende toezichtrapporten (zie **www.ctivd.nl**). De afdeling heeft in 2025 meerdere gesprekken gevoerd met de diensten. De CTIVD heeft bij de diensten aandacht gevraagd voor en de diensten zijn ertoe overgegaan om ervoor te zorgen dat de wegingsnotities voor samenwerkingen altijd recht doen aan de actuele omstandigheden en aan internationaalrechtelijke aspecten. Dit onderwerp en de ontwikkelingen worden verder gemonitord.

2.6.1 Zorgbrief ontbreken grondslag publiek-private samenwerking diensten

Op 17 februari 2025 heeft de CTIVD een **zorgbrief** aan de Tweede Kamer en aan de CIVD gestuurd waarin zij aandacht vraagt voor haar oordeel dat een wettelijke grondslag voor publiek-private samenwerkingen op het terrein van cyberveiligheid ontbreekt.

De CTIVD heeft bepaalde samenwerkingen daarom als onrechtmatig beoordeeld. De CTIVD heeft haar standpunten over dit onderwerp sinds december 2023 aan de leiding van de diensten kenbaar gemaakt en in april 2024 aan de ministers.

De diensten en ministers stelden zich op het standpunt dat de bepalingen uit de Wiv 2017 een voldoende grondslag boden. Daarom is volgens hen geen sprake van onrechtmatig handelen. Volgens de CTIVD gaat het hier over structurele samenwerkingsverbanden. Het ontvangen en verstrekken van gegevens moet in onderlinge samenhang worden bezien en vindt op regelmatige basis plaats. Dat maakt een regeling belangrijk die recht doet aan de aard en risico's van deze samenwerkingsverbanden. De gekozen wettelijke bepalingen voorzien naar de opvatting van de CTIVD in onvoldoende waarborgen en voorzienbaarheid. Zij voldoen daarom niet als grondslag.

Vanwege het standpunt van de ministers dat geen sprake is van onrechtmatig handelen op grond van de Wiv 2017 en het uitblijven van een kaderstelling voor deze samenwerkingen, heeft de CTIVD in 2025 een zorgbrief naar de Tweede Kamer en de CIVD gestuurd.

In 2025 heeft de CTIVD dit dossier gemonitord bij de beide diensten. Er is met de diensten een aantal overleggen op ambtelijk en bestuurlijk niveau geweest over de gang van zaken. Dit onderwerp is ook onderdeel van de herziening van de Wiv 2017 (zie hoofdstuk 4). Tijdens de overleggen met de CTIVD hebben de diensten opgemerkt bezig te zijn met het opstellen van beleidsregels met daarin een kader voor deze samenwerkingen om de voorzienbaarheid te vergroten. Daarin zal aandacht zijn voor de samenwerkingsverbanden, voorwaarden en waarborgen. De beleidsregels zijn aan de CTIVD toegezegd voor het eerste kwartaal van 2026. De CTIVD blijft ook in 2026 aandacht hebben voor dit onderwerp.

2.6.2 Zorgbrief activiteiten AIVD over criminele ondermijning

De CTIVD en de TIB hebben op 10 december 2024 een **zorgbrief** over de activiteiten van de AIVD met betrekking tot het onderwerp criminele ondermijning van de democratische rechtsorde aan de minister van BZK gestuurd.

Op 14 maart 2025 heeft de minister van BZK deze gezamenlijke zorgbrief van de TIB en de CTIVD aan de Eerste en Tweede kamer verstuurd. De minister heeft hierbij zijn **beleidsreactie** gevoegd.

In de brief wezen de CTIVD en de TIB op grote risico's van sfeervermenging tussen nationale veiligheid en opsporing binnen onderzoeken van de AIVD naar de dreiging van criminele netwerken.

Veder moet er aandacht blijven voor de verwerving en verwerking van vertrouwelijke informatie van geheimhouders/verschoningsgerechtigden en de naleving van de wettelijke vereisten die hiervoor gelden.

Vervolgens heeft de CTIVD meerdere gesprekken gevoerd met de dienst en het departement. De interventie van de CTIVD heeft erin geresulteerd dat de AIVD zijn werkwijze heeft aangescherpt. De CTIVD blijft de ontwikkelingen in dit dossier in 2026 monitoren. Dit onderwerp is ook onderdeel van de herziening van de nieuwe Wiv (**zie hoofdstuk 4**).

2.6.3 Gezamenlijke zorgbrief over onverwijlde spoed in artikel 37 Wiv 2017

De CTIVD en de TIB hebben op 2 juli 2024 een **gezamenlijke zorgbrief** gestuurd aan de minister van BZK over de onvoldoende naleving van het vereiste van 'onverwijlde spoed' in de spoedprocedure zoals geregeld in artikel 37 Wiv 2017.

De minister van BZK heeft op 1 september 2025 zijn **reactie** aan de Tweede Kamer gestuurd met betrekking tot deze gezamenlijke zorgbrief.

De TIB en de CTIVD hadden vastgesteld dat de voorwaarde die artikel 37, eerste lid, Wiv 2017 stelt aan de toepassing van de spoedprocedure, namelijk dat de mondelinge toestemming van de minister alsnog 'onverwijld' schriftelijk aan de TIB ter toetsing wordt voorgelegd, in het afgelopen half jaar in het merendeel van de gevallen niet was nageleefd.

Deze handelwijze van de AIVD brengt belangrijke risico's met zich mee. Hoe meer dagen de periode telt tussen het moment van de mondelinge toestemming en het moment van voorleggen aan de TIB, hoe lastiger het wordt alle opbrengst uit de inzet van een bijzondere bevoegdheid te vernietigen bij een niet-rechtmatigheidsoordeel van de TIB.

De TIB en de CTIVD hebben er daarom bij de minister op aangedrongen op een juiste wijze uitvoering te geven aan de in artikel 37 gestelde voorwaarde dat de door de minister verleende mondelinge toestemming 'onverwijld' schriftelijk aan de TIB ter toetsing wordt voorgelegd.

De minister heeft de Tweede Kamer op **26 november 2024** geïnformeerd dat de reactie was vertraagd. In zijn reactie van september 2025 gaf de minister aan de brief van de CTIVD en de TIB te hebben opgevat als belangrijk signaal om zo zorgvuldig mogelijk toepassing te blijven geven aan de spoedprocedure op grond van artikel 37. Wel merkte de minister op dat de spoedprocedure van toepassing is op een variëteit aan situaties en het daardoor volgens de minister moeilijk is tot een concrete invulling te komen van de term 'onverwijld'. Het uitgangspunt is en blijft volgens de minister dat zo spoedig mogelijk na de verleende toestemming het daaraan onderliggende verzoek op schrift wordt gesteld om aan de TIB voor te leggen. Dit onderwerp en de algehele systematiek van (de toetsing van) toestemmingsverzoeken wordt meegenomen in de herziening van de Wiv 2017 (zie **hoofdstuk 4**). De CTIVD en de TIB blijven ook in 2026 aandacht hebben voor dit dossier.

3

Activiteiten afdeling klachtbehandeling

3.1 Behandeling van klachten en meldingen van misstanden

De afdeling klachtbehandeling van de CTIVD is onder de Wiv 2017 bevoegd klachten te behandelen over (vermeend) handelen van de AIVD en/of de MIVD. De afdeling klachtbehandeling fungeert hierbij als zogeheten tweedelijns klachtbehandelaar. De Wiv 2017 bepaalt dat een klacht over de AIVD of de MIVD eerst door de betrokken minister (als eerstelijns klachtbehandelaar) wordt afgehandeld. Voor de AIVD is dit de minister van BZK, voor de MIVD is dit de minister van Defensie. De uitvoering van de klachtbehandeling is in handen van de AIVD en/of de MIVD. Wanneer een klager niet tevreden is over de afhandeling van de klacht door de betrokken minister, dan kan deze een klacht indienen bij de afdeling klachtbehandeling. In sommige gevallen neemt de afdeling klachtbehandeling klachten direct in behandeling, omdat van de klager niet kan worden verwacht dat hij zijn klacht eerst bij de betrokken minister indient.

Verder heeft de afdeling klachtbehandeling de bevoegdheid meldingen van vermoedens van misstanden te behandelen. De behandeling van deze meldingen is in eerste instantie in handen van de AIVD of de MIVD. Wanneer een melder niet tevreden is over de afhandeling van de melding, kan deze de melding bij de afdeling klachtbehandeling indienen. In een aantal gevallen komt de melder rechtstreeks met de melding naar de afdeling klachtbehandeling en neemt de afdeling klachtbehandeling deze melding direct in behandeling.

3.2 Klachten behandeld door de afdeling klachtbehandeling

Hieronder staat een overzicht van de aantallen klachten die de afdeling klachtbehandeling heeft verwerkt in 2025.

In totaal heeft de afdeling klachtbehandeling in 2025 69 klachten ontvangen. Daarvan zijn er negen informeel afgehandeld. In zes klachten heeft de afdeling klachtbehandeling onderzoek gedaan en is tot een beslissing gekomen. Dit heeft tot twee rapporten geleid die in 2025 geanonimiseerd zijn gepubliceerd op de website. De overige vier klachten zijn wel in 2025 afgerond maar worden pas in 2026 op de website geplaatst. In tien andere gevallen was de behandeling van de klacht op 31 december 2025 nog niet afgerond.

CTIVD	Klachten t.a.v. AIVD	Klachten t.a.v. MIVD	Overige klachten[1]
Nog in behandeling op 1 januari 2025	7	7	0
Ontvangen klachten	29	9	31
Ongegrond verklaard	0	0	0
Deels gegrond verklaard	3	0	0
Geheel gegrond verklaard	0	3	0
Informeel afgedaan[2]	5	4	0
Niet in behandeling genomen[3]	22	5	31
Doorgezonden aan minister[4]	0	0	0
Ingetrokken	0	0	0
Nog in behandeling op 31 december 2025	6	4	0

3.3 Overzicht klachten ontvangen

Sinds de invoering van de Wiv 2017 was er een redelijk stabiele instroom van klachten te zien. In 2025 was er een toename van klachten over de AIVD. Van die klachten zijn er 22 om verschillende redenen niet in behandeling genomen. Voor het niet in behandeling nemen zijn diverse redenen, maar het betrof voornamelijk gevallen waarin: de klacht niet ging over de AIVD en/of de MIVD of de klacht was nog niet door de betrokken minister behandeld.

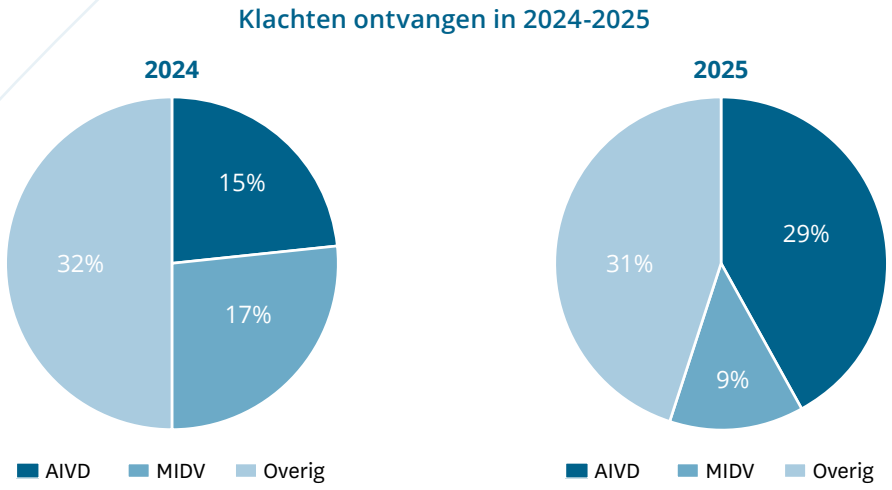

1 Bij de overige klachten was het onduidelijk of de klacht betrekking had op de AIVD en/of de MIVD en is door klager geen duidelijkheid (meer) geboden.

2 Wanneer een klacht informeel is afgehandeld, betekent dit dat een klacht al naar tevredenheid kon worden opgelost zonder dat daarvoor een formeel onderzoek naar de klacht heeft hoeven plaatsvinden. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een interventie waarbij de dienst wordt verzocht te reageren op een bericht van de klager of een passende oplossing te bieden.

3 Voor het niet in behandeling nemen zijn diverse redenen, bijvoorbeeld: de klacht ging niet over de AIVD en/of MIVD, de klacht ging niet over een onderwerp waarover de afdeling klachtbehandeling bevoegd is te oordelen, de klacht betrof een herhaalde klacht, de klacht was nog niet in de eerste lijn door de betrokken minister behandeld of klager liet niets meer van zich horen nadat door de CTIVD om aanvullende informatie was gevraagd.

4 Indien een klager de klacht nog niet bij de betrokken minister heeft ingediend, kan de afdeling klachtbehandeling op verzoek van klager de klacht aan de minister doorsturen.

3.4 Trends

AIVD

Meer dan eerdere jaren brachten de klagers naar voren dat ze veronderstellen dat de AIVD bevoegdheden tegen hen inzet, die de dienst (en de MIVD) zijn toegekend in de wet. Zij hadden nog niet geklaagd bij de AIVD zelf. De afdeling klachtbehandeling acht het van belang dat de AIVD zelf eerst op dergelijke klachten reageert, als het kan door met betrokken klager een gesprek te voeren. Dat kan duidelijk maken dat de AIVD een klacht ziet als een mogelijkheid zich te verantwoorden over de omgang met de gegeven bevoegdheden, al kan de AIVD vaak geen concrete toelichting geven over de inzet van die bevoegdheden omdat dit staatsgeheime informatie bevat. Klagers moeten het dan doen met de formulering: als u weet dat u geen activiteiten verricht die een risico vormen voor de nationale veiligheid, mag u er van uitgaan dat we geen bevoegdheden tegen u inzetten.

Klagers die zich niet konden vinden in dat bericht van de AIVD dienden daarom een klacht in bij de afdeling klachtbehandeling. In het contact met die klagers liet deze afdeling weten dat de klachten zijn onderzocht met toegang tot alle systemen van de dienst. De afdeling streefde ernaar, na het onderzoek, zoveel mogelijk informatie daarover met de klagers te delen. De afdeling klachtbehandeling heeft daarbij wel de beperking dat ze geen informatie mag verstrekken over de werkwijzen van de diensten die staatsgeheim moeten blijven.

Net als in 2024 meende in 2025 opnieuw een aantal klagers dat de AIVD, samen of naast andere overheidsinstanties en met name de politie, hen in hun persoonlijk leven tegenwerkt.

MIVD

Bij de klachten over de MIVD blijft de lange duur van het veiligheidsonderzoek de hoofdmoot vormen. Naar aanleiding van een aantal klachten dat ook al door de MIVD zelf gegrond werd geoordeeld, zijn er wel verbetermaatregelen aan de afdeling klachtbehandeling gemeld. Resultaten van die maatregelen, die vooral organisatorisch van aard zijn, moeten nog worden afgewacht. De hoofdboodschap van de Unit Veiligheidsonderzoeken (UVO) is dat meer dan 90% van de veiligheidsonderzoeken wél binnen de wettelijke termijn van acht weken worden afgedaan. Dat laat onverlet naar het oordeel van de afdeling klachtbehandeling dat ook in al die andere veiligheidsonderzoeken zo efficiënt mogelijk wordt doorgewerkt en vertragingsberichten zo tijdig mogelijk moeten worden verstuurd. Belangrijk is dat de interne organisatie van de UVO zorgt dat de medewerkers van het KlantContactCentrum mensen die vragen naar de stand van zaken, zo goed mogelijk ook inhoudelijk inlichten. Klagers die bellen, hebben vaak de vraag gesteld: wat kan ik nog aan informatie leveren om het veiligheidsonderzoek te versnellen? Waar mogelijk moet de UVO daarop concreet ingaan.

3.5 Eerste reeks meldingen van vermoedens van misstanden

In 2024 kwamen de eerste meldingen van vermoedens van een misstand binnen bij de afdeling klachtbehandeling. In 2025 volgden er meer. Wat opvalt is dat de melders soms direct met hun melding naar de CTIVD gingen. Soms hadden zij eerst informeel bij de dienst vragen gesteld of gemeld moeite te hebben met bepaald handelen van

de dienst, dat zij als een gevaar ervaren voor de veiligheid van personen of het goed functioneren van de dienst.

In de Wiv 2017 is een procedure opgenomen voor het melden van het vermoeden van een misstand bij een van de diensten of de coördinator van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten. Een dergelijke melding kan worden gedaan bij de afdeling klachtbehandeling. Iedereen die betrokken is of is geweest bij de uitvoering van de Wiv 2017 of bij de Wet Veiligheidsonderzoeken kan een vermoeden van een misstand melden bij de afdeling klachtbehandeling. De melder moet het vermoeden van een misstand eerst melden bij de betrokken dienst. Als de interne melding niet binnen een redelijke termijn of niet naar behoren is behandeld, kan de melder zich wenden tot de afdeling klachtbehandeling.

De afdeling klachtbehandeling neemt de melding in behandeling als zij van oordeel is dat er sprake is van een melding van een vermoeden van een misstand. Zij onderzoekt vervolgens of het aannemelijk is dat er sprake is van een misstand. De melder en de betrokken minister worden daarbij in de gelegenheid gesteld hun standpunt toe te lichten. Naar aanleiding van haar onderzoek stelt de afdeling klachtbehandeling een rapport op. Zij deelt haar oordeel mee aan de melder en de minister en kan daarbij aanbevelingen doen aan de minister. De minister laat vervolgens weten hoe deze aan het oordeel gevolg zal geven en binnen welke termijn. Het oordeel van de afdeling klachtbehandeling en de reactie van de minister daarop worden door laatstgenoemde aan het parlement verzonden. De CTIVD zal een geanonimiseerd rapport van de melding op haar website publiceren.

De meldingen die in 2025 zijn binnengekomen bij de afdeling, zijn inmiddels besproken met de melders. Door gebrek aan onderzoekscapaciteit is er pas eind 2025 begonnen met het voorbereiden van de onderzoeken. Ook was de commissie van de afdeling klachtbehandeling pas eind 2025 op volle sterkte om inhoudelijke besluitvorming op te pakken. Hierover heeft de afdeling steeds gecommuniceerd met de melders.

CTIVD	Misstand AIVD	Misstand MIVD
Nog in behandeling op 1 januari 2025	1	1
Ontvangen misstanden	0	3
Niet in behandeling genomen	0	1[5]
Niet aannemelijk dat er sprake is van een misstand	1	1
Gegrond	0	0
Nog in behandeling op 31 december 2025	0	2

3.6 Overige activiteiten

De afdeling klachtbehandeling houdt maandelijks overleg met de leden van de afdeling over lopende zaken en de beslissingen. In 2025 was door het vertrek van een van de leden de afdeling niet meer voltallig en dus niet in gelegenheid om beslissingen te nemen.

5 Deze melding betrof een andere organisatie dan de MIVD. Melder doorverwezen naar de juiste instantie.

Elk halfjaar vindt er overleg plaats tussen de afdeling klachtbehandeling met de hoofden van de afdelingen binnen de AIVD en de MIVD over de klachtbehandeling en de hoofden van de UVO. Daar worden geen individuele zaken besproken. Er vindt uitwisseling plaats van ontwikkelingen in de klachtbehandeling door de AIVD en de MIVD en de verwachtingen rond de afwikkeling van lopende klachtonderzoeken. Met de hoofden van die afdelingen binnen de AIVD en de MIVD en van de UVO is ook meerdere malen overleg geweest met betrekking tot de lopende interventies. Met de UVO gingen die overleggen over de contacten met klagers over de afwikkeling van hun veiligheidsonderzoeken.

4

Nieuwe wetgeving

4.1 Belang om als toezichthouder te adviseren over nieuwe wetgeving

De CTIVD heeft naast haar toezichthoudende taak op de rechtmatigheid van het handelen van de diensten tot taak om de ministers en het parlement gevraagd en ongevraagd te adviseren over kwesties die de uitvoering van de Wiv 2017, Wvo of Tijdelijke wet betreffen. Hieronder ziet de CTIVD ook een rol als adviseur op het gebied van nieuwe wetgeving die de AIVD en de MIVD betreffen. Vooruitlopend op de inwerkingtreding van Conventie 108+[1] dat door Nederland is geratificeerd, dient de toezichthouder zelfs een specifiek consultatierecht (adviesrecht) toe te komen bij veranderingen van wetgeving die de diensten of het toezicht betreffen. Het is belangrijk om dit vast te leggen in de wet en dat is een punt dat de CTIVD voor de nieuwe Wiv heeft ingebracht.

Net als in voorgaande jaren is de CTIVD in 2025 betrokken geweest bij twee nieuwe wetten: de Tijdelijke wet en de herziening van de Wiv 2017. Hierna wordt dit verder toegelicht.

4.2 Tijdelijke wet: Invoeringstoets

Op 1 juli 2024 is de Tijdelijke wet onderzoeken AIVD en MIVD naar landen met een offensief cyberprogramma, bulkdatasets en overige specifieke voorzieningen (Tijdelijke wet) in werking getreden. Van het toezicht van de CTIVD op de Tijdelijke wet doen we in **paragraaf 2.5** verslag. Hier komt de bijdrage van de CTIVD aan de Invoeringstoets (tussentijdse evaluatie) aan de orde.

Tijdens het debat op 23 oktober 2024 over de hoofdlijnennotitie voor de herziening van de Wiv 2017 hebben de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Defensie aan de Tweede Kamer toegezegd de Kamer in juni 2025 te informeren over de stand van zaken van de herziening van de Wiv 2017. Hierbij zou ook aandacht worden geschonken aan de eerste resultaten van de invoeringstoets van de Tijdelijke wet. Bij **brief** van 17 juni 2025 hebben de ministers de Tweede Kamer laten weten dat de Tijdelijke wet door een samenloop van omstandigheden nog niet volledig werd toegepast en dat de Kamer eind 2025 over de resultaten van de invoeringstoets zou worden geïnformeerd. De CTIVD heeft besloten in het kader van de invoeringstoets zelf een **brief** over haar bevindingen met betrekking tot de Tijdelijke wet op te stellen en te doen toekomen aan de Tweede Kamer. De CTIVD heeft de beide ministers conform artikel 97, derde lid, onder b, jo. 113 Wiv 2017 verzocht deze brief door te geleiden aan de Tweede Kamer.

[1] Conventie 108+ van de Raad van Europa is het eerste internationale verdrag over geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens dat onder meer specifiek betrekking heeft op nationale veiligheid en daarmee op inlichtingen- en veiligheidsdiensten. Het biedt waarborgen voor een zorgvuldige gegevensvergaring- en verwerking en legt uitgangspunten vast met betrekking tot onafhankelijke toetsing en toezicht.

In haar brief geeft de CTIVD een overzicht van de ontwikkeling van het (bindende) toezicht op de Tijdelijke wet sinds de inwerkingtreding. Het volledige bindende toezicht is per 1 oktober 2025 gerealiseerd. Over de uitvoering van de Tijdelijke wet is doorlopend constructief overleg gevoerd met de beide diensten waarbij praktische oplossingen zijn gevonden voor de uitvoeringspraktijk. De CTIVD heeft in haar brief vanuit haar ervaring met de Tijdelijke wet ook gewezen op het belang van de noodzakelijke realisatie van belangrijke randvoorwaardelijke zaken bij de toezichthouder, zoals budget, huisvesting, ICT en personele capaciteit. Bij de inrichting van de toezichthoudende instantie in het kader van de herziening dient dan ook aandacht te worden besteed aan de toekenning en realisatie van deze benodigde randvoorwaardelijke kwesties. De CTIVD wijst er in haar brief op dat nog weinig ervaring is opgedaan met het bindend toezicht. Wel benoemt zij een aantal kwesties dat nadere aandacht behoeft bij de herziening van de Wiv 2017. Voor een verdere uiteenzetting, zie de brief.

Op 20 december 2025 hebben de ministers hun rapportage over de Invoeringstoets Tijdelijke wet, samen met de brief van de CTIVD en die van de TIB, aan het parlement gestuurd. Deze stukken zijn **openbaar**.

4.3 Herziening Wiv 2017: Naar één toezichthouder

Ook in 2025 heeft de CTIVD vanuit haar onafhankelijke rol als toezichthouder en adviseur intensief geparticipeerd in het voorbereidingstraject van de herziening van de Wiv 2017. Dit herzieningstraject loopt al enkele jaren. In voorgaande jaarverslagen heeft de CTIVD van eerdere activiteiten in het herzieningstraject verslag gedaan.

In 2025 heeft de CTIVD, in vervolg op haar activiteiten in 2024, zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau periodiek overleg gevoerd met de programmadirectie van het ministerie van BZK dat de herziening coördineert, met vertegenwoordigers van de AIVD en de MIVD en van de betrokken ministeries. Daarbij stelde de CTIVD de beleidsmatige uitgangspunten voor de herziening van de Wiv 2017 aan de orde en de nadere uitwerking hiervan voor de verschillende thema's van de wet, zoals gegevensverwerking, verstrekking en samenwerking van de AIVD en de MIVD met andere partijen. De CTIVD en de TIB hebben hierover ook steeds in nauw overleg met elkaar gestaan en gezamenlijk aan deze overleggen deelgenomen. De CTIVD heeft zich vanuit haar missie en taakstelling om een juiste balans te bewaken tussen belangen van nationale veiligheid en bescherming van fundamentele rechten vaak kritisch constructief uitgelaten over de gemaakte beleidskeuzes en de voorgenomen vertaling ervan in de concept wetteksten.

Een belangrijk thema van de herziening betreft de wijziging van het stelsel van toetsing, toezicht en klacht. De CTIVD heeft samen met de TIB haar inbreng voor het scenario van één toezichthouder in 2024 op hoofdlijnen schriftelijk uitgewerkt en begin 2025 ingebracht bij de betrokken partijen. Vervolgens hebben de CTIVD en de TIB hierover in 2025 frequent overleg gevoerd met de programmadirectie, de diensten en de ministeries.

Uiteindelijk heeft dit geleid tot het voorgenomen besluit om in de nieuwe wet te komen tot een nieuw toezichthoudend college waarin toetsing, toezicht, behandeling van klachten en van vermoedens van misstanden samen worden ondergebracht.

De primaire taak van dit college betreft het toezien op de rechtmatigheid van de uitvoering van de bevoegdheden en taken van de diensten.

De keuze voor één toezichthouder betreft een fundamentele wijziging ten opzichte van de huidige situatie. Een van de genoemde redenen daarvoor is het effectief kunnen meebewegen met de snel veranderende omstandigheden waarbinnen de diensten opereren. Bij de herziening van de Wiv moet het resultaat daarvan een evenwichtige en toekomstbestendige balans van de bescherming van zowel onze belangen van nationale veiligheid als fundamentele rechten van burgers zijn.

Juist in instabiele geopolitieke omstandigheden en toegenomen dreiging op uiteenlopende terreinen dienen waarborgen ter bescherming van fundamentele rechten een robuuste verankering in de wet te krijgen. Daar hebben de CTIVD en de TIB zich in het herzieningstraject steeds hard voor gemaakt.

Hierbij streven de CTIVD en de TIB ook naar een goed gepositioneerde toezichthouder met adequate taken, verantwoordelijkheden en bindende bevoegdheden. Het realiseren van end-to-end toezicht is volgens de CTIVD en de TIB een cruciale randvoorwaarde voor de invulling van de bescherming van de fundamentele rechten.

Door de *ex ante* toetsing van de bijzondere bevoegdheden te combineren met doorlopend toezicht op de volledige reikwijdte van de activiteiten van de diensten, heeft het nieuwe college van toetsing en toezicht goed zicht op de ontwikkelingen in het inlichtingen- en veiligheidsdomein. Dan is zij in staat om risico's goed in te schatten en kan zij risicogestuurd interveniëren waar dat het meest effectief is. Daarbij zijn bindende bevoegdheden voor de externe toezichthouder een vereiste.

Ook de afdeling klachtbehandeling van de CTIVD is op vergelijkbare wijze betrokken bij de voorbereiding van het wetgevingstraject ten aanzien van het hoofdstuk met betrekking tot klachten en meldingen van vermoedens van misstanden. Het behoud van klachtbehandeling en beoordeling van meldingen van misstanden zoals geregeld in de Wiv 2017 staat in die overleggen voorop.

Ook in 2026 blijft de CTIVD nauw betrokken vanuit haar rol als toezichthouder, klachtbehandelaar en adviseur bij de verdere voorbereiding van de herziening van de Wiv 2017.

5

Nationale contacten en samenwerking

5.1 Belang van nationale contacten en samenwerking

De CTIVD functioneert als toezichthouder in een specifiek domein dat gekenmerkt wordt door geheimhouding. Dat maakt de taak van de CTIVD als externe, onafhankelijke toezichthouder en klachtbehandelaar extra belangrijk.

Omdat in dit domein de reguliere rechtsstatelijke controlemechanismen, zoals het parlement, de rechtspraak of de media, op zichzelf niet toereikend zijn, fungeert de CTIVD als de ogen en oren van het parlement en de samenleving. Door haar toezicht en het behandelen van klachten maakt zij effectieve publieke controle op de activiteiten van de diensten alsnog mogelijk en draagt zij bij aan de bescherming van collectieve waarden en publieke belangen.

De verbinding met de maatschappij voor de CTIVD is daarbij cruciaal als signaalfunctie en ter legitimatie van haar rol in het systeem van *checks and balances*. Daarom onderhoudt de CTIVD actief contacten met het parlement, toezichthouders, de wetenschap en maatschappelijke (belangen) organisaties en draagt zij bij aan stakeholderdialogen, rondetafelgesprekken en conferenties.

5.2 Nationale gesprekspartners in het veiligheidsdomein

5.2.1 Bewaken rechtseenheid en samenwerking met de TIB

Een belangrijke gesprekspartner van de CTIVD is de Toetsingscommissie Inzet Bevoegdheden (TIB). Dit vanwege de taak van beide instanties op grond van de Wiv 2017 om gezamenlijk de rechtseenheid te bewaken en zorg te dragen voor een eenduidige uitleg van het wettelijk kader. Op grond van artikel 11 van de Tijdelijke wet kunnen beide instanties onderling informatie over hun bevindingen met het oog op hun taakuitvoering delen.

In het kader van rechtseenheid en artikel 11 Tijdelijke wet hebben de CTIVD en de TIB gezamenlijk gesproken over onderwerpen die beide organen betreffen zoals wetsinterpretatie en aandachtspunten met betrekking tot de inzet van bevoegdheden.

Herziening Wiv 2017

Een belangrijk thema van de herziening betreft ook de wijziging van het stelsel van toetsing, toezicht en klacht. De CTIVD heeft samen met de TIB haar inbreng voor het scenario van een toezichthouder in 2024 op hoofdlijnen uitgewerkt en begin 2025 ingebracht en hierover nader overleg gevoerd met de programmadirectie. Ook over de andere thema's van de nieuwe wet hebben de CTIVD en de TIB gedurende 2025 op regelmatige basis overleg gevoerd met het Programma Herziening en met elkaar. (**Zie hoofdstuk 4**). De overleggen over de herziening zullen in 2026 worden voortgezet.

5.2.2 Overleg met het parlement en de CIVD

De CTIVD geeft desgevraagd een toelichting op haar rapporten aan het parlement, veelal in de vorm van een technische briefing. De openbare rapporten worden dan in het openbaar toegelicht aan de vaste Kamercommissies van Binnenlandse Zaken en/of van Defensie. Eventuele geheime bijlagen kunnen alleen achter gesloten deuren worden besproken in de CIVD van de Tweede Kamer.

In 2025 heeft de CTIVD onder meer een mondelinge toelichting aan de CIVD gegeven over het gerubriceerde toezichtrapport met betrekking tot de heer Nissi. Daarnaast voerde de CTIVD ook in 2025 periodiek overleg met de CIVD over ontwikkelingen in het toezicht en de stand van zaken in onderzoeken.

5.2.3 Overleg met de Algemene Rekenkamer

De CTIVD voerde net als in voorgaande jaren ook in 2025 periodiek overleg met de Algemene Rekenkamer. Deze organisatie vervult een rol in het financiële toezicht op de diensten. Op grond van de comptabiliteitswet is de Algemene Rekenkamer belast met het controleren van de inkomsten en uitgaven van de rijksoverheid en de rapportage hierover aan het parlement in het jaarlijkse verantwoordingsonderzoek. De voorzitter van de Algemene Rekenkamer controleert de geheime uitgaven van de AIVD en de MIVD. Ook doet de Algemene Rekenkamer onderzoek naar de kosten en effecten (doelmatigheid) van overheidsbeleid. Vanwege de taken en aandachtsgebieden van de Algemene Rekenkamer op het werkterrein van de beide diensten is het belangrijk dat de CTIVD en Algemene Rekenkamer overleg voeren over (de reikwijdte en eventuele raakvlakken van) hun onderzoeken en dat de Algemene Rekenkamer op de hoogte is van de ontwikkelingen binnen het toezicht van de CTIVD.

5.3 Contacten in het bredere toezichtdomein

De CTIVD is als toezichthouder op veel onderdelen vergelijkbaar met andere toezichthouders en loopt ook tegen vergelijkbare vraagstukken in haar professionalisering en ontwikkeling aan. Daarom investeert de CTIVD in contacten met andere toezichthouders om van elkaar te leren en kennis te delen, bijvoorbeeld door deel te nemen aan conferenties, en waar mogelijk kennis te vergaren door aan te sluiten bij vakopleidingen in het toezichtdomein.

De CTIVD heeft in 2025 onder meer deelgenomen aan het toezichtfestival dat werd georganiseerd door de Inspectieraad. Ook hebben nieuwe medewerkers deelgenomen aan de leertrajecten voor startende en strategisch toezichthouder/inspecteur. De CTIVD ervaart dit als een belangrijke investering in de professionalisering van haar toezicht en in de persoonlijke ontwikkeling van haar stafleden.

5.4 Reflectie uit wetenschap, maatschappij en belangenorganisaties

5.4.1 Kenniskring

De CTIVD heeft al in 2014 een Kenniskring van deskundigen uit de wetenschap opgericht. In 2025 is de kenniskring nieuw leven in geblazen. De CTIVD trekt hierin samen op met de TIB. Er is een aantal nieuwe deskundigen tot de kenniskring toegetreden. De CTIVD heeft eind 2025 een bijeenkomst met de leden georganiseerd om met hen de inzet van de kenniskring vorm te geven. De bedoeling is dat de Kenniskring kan reflecteren op de ontwikkeling van het toezicht en van de organisatie en op de keuze van nieuwe toezichtactiviteiten. Ook is in januari 2026 een bijeenkomst georganiseerd waar met de Kenniskringleden is gesproken over de stand van zaken in de herziening van de Wiv 2017 en over het thema van de nieuwe toezichthoudende instantie waarbinnen toetsing, toezicht en klacht worden verenigd. Elk van de leden van de Kenniskring heeft een veiligheidsonderzoek op A niveau. Op de website van de CTIVD staat vermeld wie deelnemen aan de **Kenniskring**.

5.4.2 Maatschappelijk en wetenschappelijk veld

De CTIVD volgt relevante ontwikkelingen in het maatschappelijk debat. Zo nodigde de CTIVD sprekers, onder meer op het terrein van cyberveiligheid en uit het toezichtdomein, uit voor haar periodieke lunchlezingen. Zij betrekt het maatschappelijk debat mede in de keuze van haar toezichtactiviteiten.

Een voorbeeld van een maatschappelijk signaal dat de CTIVD heeft betrokken in haar toezicht zijn de in 2025 gepubliceerde toezichtbrieven over het monitoringsonderzoek naar de invulling van de zorgplicht van de AIVD en de MIVD voor het mentaal welzijn van agenten. Aanleiding voor dit onderzoek vormde een kritisch rapport over het falen van de zorgplicht binnen de Nationale politie. De CTIVD heeft toen besloten te onderzoeken hoe de AIVD en de MIVD hier invulling aan geven en de eigen onderzoeken van de AIVD en de MIVD te monitoren en te beoordelen. Zie nader **paragraaf 2.4**.

Ook heeft de CTIVD een breed netwerk aan contacten met belangenorganisaties, toezichtinstanties en wetenschappelijke instellingen in Nederland. De CTIVD onderhoudt contacten met onder meer de Autoriteit Persoonsgegevens, de Nederlandse Orde van Advocaten en Bits of Freedom. Ook gaven de voorzitters van de afdeling toezicht en van de afdeling klachtbehandeling een presentatie in het symposium over toezicht ter ere van de promotie van Rowin Jansen.

Op deze wijze houdt de CTIVD voeling met het maatschappelijk en wetenschappelijk debat over de balans tussen de belangen van de nationale veiligheid en de bescherming van de grondrechten van de burger.

6

Internationale samenwerking

6.1 Belang en noodzaak van samenwerking tussen toezichthouders

De AIVD en de MIVD werken op veel manieren samen met inlichtingen- en veiligheidsdiensten van andere landen. Deze samenwerking tussen inlichtingen- en veiligheidsdiensten intensiveert en innoveert. Internationale samenwerking is voor deze diensten essentieel voor het beschermen van de belangen van nationale veiligheid. Dit kan vergaande vormen aannemen zoals verstrekkingen van grote hoeveelheden gegevens, het uitvoeren van gezamenlijke operaties en gezamenlijke verwerking van gegevens, ook met meerdere diensten tegelijk in samenwerkingsverbanden.

Daar staat tegenover dat het toezicht op inlichtingen- en veiligheidsdiensten een nationale aangelegenheid is op basis van nationale wetgeving. Er is geen sprake van gezamenlijke toezichtactiviteiten of operationele samenwerking tussen nationale toezichthouders uit verschillende landen, zoals tussen inlichtingen- en veiligheidsdiensten bestaat. Hierdoor is wel gesproken over een zogenaamd 'toezicht-hiaat in de internationale context'. Dit ontstaat doordat het toezicht op de internationale samenwerking van de AIVD en de MIVD niet voorbij de nationale grenzen gaat. Het gevolg is dat het huidige wettelijke stelsel voor nationaal toezicht niet toereikend is om de diensten in een internationale context verantwoordelijk te houden.

De CTIVD spant zich er daarom al jaren voor in dat ook op toezichtgebied er internationaal meer samenwerking kan plaatsvinden. Dit is ook het standpunt van de CTIVD bij de wijziging van de Wiv 2017 die nu wordt voorbereid en waar ook opnieuw wordt nagedacht over de inrichting van het toezicht op de AIVD en de MIVD. Versterking van het toezicht op dit vlak wordt nog extra belangrijk en relevant nu in het coalitieakkoord van de regering Jetten staat dat zij de samenwerking op het gebied van inlichtingen- en veiligheidsdiensten op Europees niveau wil versterken, en zelfs een Europese equivalent van Five Eyes wil oprichten, om zo met een kopgroep van Europese landen intensief te kunnen samenwerken op inlichtingengebied.

Omdat in het veiligheidsdomein diensten tegen dezelfde ontwikkelingen aanlopen als de toezichthouder vindt de CTIVD het belangrijk om met verschillende buitenlandse toezichthouders in het domein van inlichtingen en veiligheid op regelmatige basis contact en overleg te hebben. Zo kunnen ontwikkelingen in nationale wetgeving, maar ook ontwikkelingen in het toezicht, werkprocessen en *lessons learned* en *best practices* worden uitgewisseld. Dat heeft ook in 2025 plaatsgevonden. Nationale wetgevingen staan eraan in de weg dat op dit soort momenten over staatsgeheime en operationele zaken wordt gesproken. De CTIVD kan wel spreken over actuele ontwikkelingen die elke toezichthouder raken.

Samenwerking en overleg vond in 2025 bilateraal plaats, maar ook in een Europees samenwerkingsverband. Ook nam de CTIVD deel aan internationale conferenties tussen toezichthouders. Dit komt hierna aan de orde.

6.2 Deelname CTIVD aan internationale werkgroepen

De CTIVD werkt al jarenlang nauw samen met zeven andere Europese toezichthouders in een samenwerkingsverband genaamd de *Intelligence Oversight Working Group* (IOWG). Daarbij deelt de CTIVD *best practices* in het toezicht en vindt overleg plaats over actuele onderwerpen die elk van de toezichthouders raken. In eerdere jaarverslagen heeft de CTIVD van de oprichting, aanleiding en activiteiten van dit samenwerkingsverband verslag gedaan. Er vinden twee keer per jaar bijeenkomsten plaats.

In mei 2025 hebben stafleden van de CTIVD in Kopenhagen deelgenomen aan een ambtelijke bijeenkomst van de deelnemende toezichthouders van de IOWG. De CTIVD heeft in november 2025 met commissie- en stafleden deelgenomen aan de tweede IOWG bijeenkomst. Hier vonden overleggen op zowel ambtelijk als op bestuurlijk niveau tussen de voorzitters plaats.

Verder participeert de CTIVD sinds dit jaar in de *Working Group on Intelligence and Security Agencies Oversight in South and Southeast Asia* (IWOG-SSA) die samen met drie andere werkgroepen een transregionaal netwerk vormt. Dit netwerk is opgericht om te bevorderen dat het **Brussels Memorandum on Good Practictes for Oversight and Accountability Mechanisms in Counterterrorism** ("Brussels Memorandum") in de praktijk wordt gebracht op zowel nationaal als internationaal niveau. De IOWG-SSA fungeert als een expert forum voor dialoog, kennisdeling en *joint problem-solving*. Het Brussels Memorandum is tot stand gekomen in de context van een op zichzelf staand initiatief van het *Global Counterterrorism Forum* (GCFT) op het gebied van toezicht en accountability in counter-terrorisme (*GFCT Oversight and Accountability in Counterterrorism Initiative*). Het initiatief werd geleid door de Europese Unie met ondersteuning van het *International Institute for Justice and the Rule of Law* (IIJ) en het *Counter-Terrorism Platform for Human Rights Engagement* (CT PHARE).

In 2025 heeft de CTIVD twee bijeenkomsten van de IOWG-SSA bijgewoond, op 7 mei in Jakarta en op 9 december in Brussel. Beide werkgroepbijeenkomsten werden georganiseerd door CT PHARE in samenwerking met de *United Nations Counter-Terrorism Committee Executive Directorate* (CTED) in combinatie met twee internationale conferenties (zie hierna in paragraaf 6.4) over het Brussels Memorandum.

6.3 Bilaterale contacten

Daarnaast onderhoudt de CTIVD verschillende bilaterale contacten met andere toezichthouders. Dat heeft de CTIVD nieuwe inzichten voor het toezicht gebracht. Ook heeft de CTIVD haar ervaringen kunnen delen.

Een delegatie van commissie- en stafleden van de CTIVD heeft in februari 2025 een werkbezoek gebracht in Brussel aan de Belgische toezichthouder, Vast Comité 1. Dit bezoek stond in het teken van kennismaking, aanhalen van de contacten, verkennen van de mogelijkheden van elkaar te leren en het uitwisselen van ervaringen in het toezichtdomein.

In juni 2025 zijn de voorzitter van de CTIVD en een staflid op werkbezoek geweest bij de Engelse toezichthouder, IPCO. Dit bezoek stond in het teken van kennismaking, maar ook uitwisseling van ervaringen over werkwijzen en ontwikkelingen in het toezicht.

In 2025 heeft de CTIVD het contact met de Canadese toezichthouder (NSIRA) verder geïntensiveerd. In vervolg op het bezoek van de NSIRA in oktober 2024 aan de CTIVD, heeft in oktober 2025 een aantal commissie- en stafleden van de CTIVD een werkbezoek gebracht aan de NSIRA. De bijeenkomsten stonden in het teken van het uitwisselen van *best practices* en ervaringen op het gebied van de (technische) ontwikkelingen binnen het toezicht op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten.

6.4 Internationale conferenties

De CTIVD heeft in mei 2025 in Brussel deelgenomen aan een bijeenkomst van het *European Intelligence Oversight Network* (EION), waarbij zij onder meer haar reflecties heeft gedeeld over een aantal van haar recente toezichtrapporten.

Ook heeft de CTIVD in november 2025 in Zurich deelgenomen aan de *European Intelligence Oversight Conference* (EIOC). In november 2025 droeg de CTIVD bij aan een paneldiscussie in het *International Intelligence Oversight Forum* (IIOF) in Texas. Aan deze EION-bijeenkomsten en toezichtconferenties neemt de CTIVD al vele jaren deel en deze worden in eerdere jaarverslagen ook al toegelicht.

Daarnaast participeerde de CTIVD in mei 2025 in een paneldiscussie over *"Advertisement Intelligence by European Security Agencies*" tijdens de jaarlijkse conferentie van het Computers, Privacy and Data Protection (CPDP) platform.

Verder heeft de CTIVD geparticipeerd in een drietal paneldiscussies tijdens een door CT PHARE en CTED georganiseerde internationale conferentie in Jakarta in mei 2025 over *"Strengthening Oversight and Accountability of National Security Agencies in South and South-East Asia"*.

Tenslotte nam zij deel aan **'The Brussels Memorandum Launch Event' van het GCTF Oversight and Accountability in Counterterrorism Initiative** in Brussel in december 2025.

7

Organisatorische ontwikkeling en huisvesting

7.1 Organisatiestructuur

De CTIVD wordt geleid door een bestuur bestaande uit de voorzitter en drie leden. De CTIVD bestaat uit twee afdelingen, de afdeling toezicht en de afdeling klachtbehandeling. De CTIVD is eigenlijk de paraplu over deze afdelingen heen.

De voorzitter van de CTIVD is tevens voorzitter van de afdeling toezicht. De andere twee leden van de afdeling toezicht zitten ook in het bestuur van de CTIVD, net als de voorzitter van de afdeling klachtbehandeling. De afdeling klachtbehandeling heeft nog ten minste twee andere leden, die niet in het bestuur van de CTIVD zitten. Deze inrichting is in de Wiv 2017 zo bepaald.

Het bestuur van de CTIVD gaat over organisatorische en strategische vraagstukken die de gehele organisatie raken, zoals nieuwe wetgeving, ICT en huisvesting. De twee afdelingen zijn verantwoordelijk voor hun eigen werkzaamheden en taakuitvoering en verrichten deze strikt afzonderlijk van elkaar. De afdelingen beslissen afzonderlijk van elkaar over inhoudelijke kwesties die toezicht dan wel klachtbehandeling betreffen ter waarborging van een onafhankelijke en onpartijdige besluitvorming.

Het bestuur en de afdelingen worden ondersteund door een secretaris-directeur die tevens leiding geeft aan de staf.

7.2 Wie zijn wij?

De CTIVD wordt gevormd door een hechte groep van bevlogen experts. Op het moment van schrijven van dit jaarverslag (eerste kwartaal 2026) telt de CTIVD 30 mensen. In de loop van 2025 is de CTIVD tot deze sterkte gegroeid. De organisatie streeft er naar in 2026 nog verder te versterken.

Om effectief te zijn in het toezicht op de beide diensten moet de CTIVD over verschillende expertises beschikken. Naast een brede juridische basis zijn andere kennisgebieden van belang, zoals gedegen technische expertise om de technologische ontwikkelingen en de groeiende technische mogelijkheden voor gegevensverwerking door de AIVD en de MIVD te kunnen doorgronden. Maar ook operationele context bij de diverse operaties en kennis en kunde op het gebied van toezicht is van belang. Voor de samenstelling van haar staf is de CTIVD daarom continu op zoek naar de juiste balans in verschillende competentiegebieden. De CTIVD moet met de ontwikkelingen bij de diensten meebewegen om blijvend in staat te zijn effectief toezicht uit te oefenen.

Bestuur en afdelingen

De CTIVD en de afdeling toezicht kregen in januari 2025 een nieuwe voorzitter, Hugo Hillenaar, en een nieuw lid, Karel van Oosterom. Harm Trip nam per 1 januari 2025 afscheid als lid. Judith Lichtenberg bleef als lid van de afdeling toezicht en het bestuur van de CTIVD aan.

De afdeling klachtbehandeling bestond in 2025 uit Addie Stehouwer (vz), tevens lid van de CTIVD, en Peter Muijen. Vanaf september 2025 zijn de leden Barbera Bastein en Aart-Jan de Haan de afdeling komen versterken. Erik Kok nam per 21 maart 2025 afscheid als lid.

Staf

De staf van de CTIVD bestond in 2025 uit 24 medewerkers. Sinds september 2025 is Erlinde Kuijpers de nieuwe secretaris-directeur. Kristel Koese nam in april 2025 afscheid als secretaris-directeur.

De staf bestond verder in 2025 uit een managementondersteuner, een informatie-specialist, een manager en meerdere toezichthouders die ook kunnen worden ingezet als klachtonderzoeker/-behandelaar, met uiteenlopende achtergronden en kennis- en ervaringsniveaus, onder meer in het bredere toezichtdomein, en op het juridische, technische en operationele vlak.

7.3 Uitbreiding staf en huisvesting

De CTIVD heeft in de loop van 2025 de extra toegekende formatie van 10 FTE kunnen invullen. Deze uitbreiding was al in 2022 toegezegd ter voorbereiding op de uitbreiding van de taken van de CTIVD in het kader van de Tijdelijke wet onderzoeken van de AIVD en de MIVD naar landen met een offensief cyberprogramma, bulkdatasets en overige specifieke voorzieningen (Tijdelijke wet). Vanwege een gebrek aan de benodigde kantoorruimte, was de CTIVD tot 2025 slechts in staat een beperkt deel van de uitbreiding van de staf te realiseren. Daar is in de loop van 2025 verandering in gekomen.

Vanaf april 2025 heeft de CTIVD een tijdelijke tweede huisvestingslocatie betrokken. Zodra de datum vaststond waarop de CTIVD deze tijdelijke locatie kon betrekken, heeft zij het wervingstraject direct hervat. Het overleg over de definitieve huisvesting is in 2025 voortgezet en heeft tot het besluit geleid dat de CTIVD na afronding van de verbouwing verhuist naar de Turfmarkt in Den Haag.

7.4 Facilitaire ontwikkeling en professionalisering

De CTIVD is een onafhankelijke toezichthouder. Dit betekent onder meer dat zij zelf verantwoordelijk is voor en beslist over de inhoud van haar werk, haar werk-processen en de keuzes in haar onderzoekagenda. Ze staat hiervoor niet onder verantwoordelijkheid, gezag of aansturing van een minister.

Los hiervan valt de organisatie beheersmatig onder het ministerie van Algemene Zaken. Dit houdt in dat de CTIVD een beroep kan doen op de dienstverlening vanuit het ministerie op het terrein van onder meer financieel beheer, ICT en personeelszaken.

Naast de groei is ook de verdere professionalisering van de organisatie in 2025 doorgezet, onder meer door een tijdelijke samenwerking aan te gaan met een zelfstandig communicatieadviseur. Deze adviseert het bestuur strategisch en op inhoud onder meer over het vergroten van de maatschappelijke zichtbaarheid van de CTIVD en contacten met de media.

De CTIVD beslist zelf over de besteding van haar financiële middelen. Het budget van de CTIVD bedraagt ongeveer 4 miljoen euro.

Postbus 85556
2508 CG Den Haag

T 070 315 58 20
E info@ctivd.nl | www.ctivd.nl